

Επεξηγηματικό σημείωμα που συνοδεύει την πρόταση τροποποίησης του κανονισμού 1408/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα

Σκοπός του παρόντος σημειώματος είναι να αποσαφηνιστεί ο σκοπός και το εύρος της προτεινόμενης τροποποίησης του κανονισμού 1408/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα (στο εξής: κανονισμός 1408/2013). Το σημείωμα συνοδεύει τη διαβούλευση σχετικά με την πρόταση, η οποία θα παραμείνει ανοικτή έως τις 21.7.2024.

Πολίτες, οργανισμοί και δημόσιες αρχές καλούνται να υποβάλουν τις απόψεις τους σχετικά με την προτεινόμενη τροποποίηση.

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σε ηλεκτρονική μορφή και θα πρέπει να αναφέρουν σαφώς αν η απάντησή τους είναι εμπιστευτική. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει επίσης να παρέχεται και μη εμπιστευτική έκδοχή της απάντησης, που να μπορεί να δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της ΓΔ Ανταγωνισμού.

1. Γενικό πλαίσιο

«Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας» είναι οι ενισχύσεις που είναι αρκετά μικρές ώστε να θεωρείται ότι δεν στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό, ούτε επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση. Λόγω του χαμηλού ύψους των ποσών, ο κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας επιτρέπει εξαιρέσεις από τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων για τέτοιου είδους στήριξη.

Ο κανονισμός 1408/2013 διέπει τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων. Τα τελευταία χρόνια, ο ευρωπαϊκός γεωργικός τομέας είναι αντιμέτωπος με πληθωριστικές πιέσεις και με υψηλές τιμές των βασικών εμπορευμάτων.

Στις 18 Απριλίου 2024, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παρότρυνε την Επιτροπή να συνεχίσει τις εργασίες σχετικά με τη «δυνατότητα αύξησης του ανώτατου ορίου των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας για τη γεωργία».

Γενικά, η Επιτροπή επανεξετάζει τακτικά τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τους προσαρμόζει στη δυναμική της εσωτερικής αγοράς. Οι ισχύοντες κανόνες για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας πρόκειται να λήξουν στις 31 Δεκεμβρίου 2027. Ωστόσο, υπό το πρίσμα των στοιχείων που παρατέθηκαν πιο πάνω, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να προχωρήσει η αναθεώρησή τους.

2. Προτεινόμενη τροποποίηση

Η τροποποίηση εξετάζει δύο βασικές πτυχές: i) τα ανώτατα όρια για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας και ii) τις απαιτήσεις διαφάνειας.

Μεμονωμένο ανώτατο όριο για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

Από το 2019, το μεμονωμένο ανώτατο όριο για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ορίζεται σε 20 000 EUR ανά επιχείρηση κατά οποιαδήποτε περίοδο 3 οικονομικών ετών. Τα κράτη μέλη

μπορούν να επιλέξουν υψηλότερο ανώτατο όριο, που ορίζεται σε 25 000 EUR ανά επιχείρηση κατά την ίδια χρονική περίοδο, υπό τον όρο ότι έχουν καταρτίσει κεντρικό μητρώο ενισχύσεων ήσσονος σημασίας.

Σύμφωνα με τη νομολογία των Δικαστηρίων της Ένωσης, η Επιτροπή μπορεί να αυξάνει τα ανώτατα όρια μόνο στον βαθμό που δεν υπάρχει κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού και των συναλλαγών. Ως εκ τούτου, η διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής όσον αφορά τον καθορισμό των ανώτατων ορίων των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας είναι περιορισμένη.

Υπό το πρίσμα αυτό, η Επιτροπή προτείνει να αυξηθεί το μεμονωμένο ανώτατο όριο σε 37 000 EUR. Αυτό υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη τον πραγματικό πληθωρισμό μετά την τελευταία αναθεώρηση του κανονισμού το 2019 με βάση τα [στοιχεία της Eurostat για τον ΕνΔΤΚ](#)¹, καθώς και, όσον αφορά τις μελλοντικές εξελίξεις, τον προβλεπόμενο πληθωρισμό βάσει των προβλέψεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο μέτρο που είναι διαθέσιμες (έτη 2024 και 2025)², αλλά και τον στόχο της ΕΚΤ για τον πληθωρισμό για τα έτη που υπολείπονται έως την προτεινόμενη λήξη ισχύος του κανονισμού (31.12.2032).

Εθνικό ανώτατο όριο

Εκτός από το μεμονωμένο ανώτατο όριο για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, ο κανονισμός 1408/2013 καθορίζει και ένα σωρευτικό ανώτατο όριο για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ανά κράτος μέλος (το λεγόμενο «εθνικό ανώτατο όριο»). Το όριο αυτό τίθεται στο 1,25 % του μέσου όρου των τριών υψηλότερων τιμών της ετήσιας γεωργικής παραγωγής κάθε κράτους μέλους κατά την περίοδο 2012-2017. Εάν ωστόσο το κράτος μέλος έχει καταρτίσει κεντρικό μητρώο ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, το εθνικό ανώτατο όριο υπολογίζεται στο 1,5 % του μέσου όρου των τριών υψηλότερων τιμών της ετήσιας γεωργικής παραγωγής κατά την περίοδο 2012-2017.

Για την προσαρμογή των εθνικών ανώτατων ορίων, η Επιτροπή προτείνει να παραταθεί η περίοδος που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό, δηλαδή ο υπολογισμός να βασίζεται στα έτη 2012-2023.

Δεδομένου ότι θεσπίζεται υποχρεωτικό μητρώο ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (βλ. πιο κάτω), η Επιτροπή προτείνει να καθοριστεί ένα ενιαίο μεμονωμένο και εθνικό ανώτατο όριο, με βάση την ίδια μεθοδολογία που εφαρμόζεται σήμερα για τον υπολογισμό του εθνικού ανώτατου ορίου στα κράτη μέλη που έχουν καταρτίσει κεντρικό μητρώο. Έτσι, το προτεινόμενο αναθεωρημένο εθνικό όριο υπολογίζεται στο 1,5 % του μέσου όρου των τριών υψηλότερων τιμών της ετήσιας γεωργικής παραγωγής κατά την περίοδο 2012-2023. Για το εθνικό ανώτατο όριο του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά τη Βόρεια Ιρλανδία, λόγω διαθεσιμότητας των δεδομένων, στο παρόν στάδιο λαμβάνεται υπόψη η περίοδος 2012-2022.

Περίοδος που λαμβάνεται υπόψη για την αξιολόγηση της τήρησης του ανώτατου ορίου για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

¹ Στοιχεία που δημοσίευσε η Eurostat στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00118/default/table?lang=en&category=t_prc.t_prc_hicp (προσπελάστηκε στις 3.6.2024).

² Εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2024 όπως δημοσιεύθηκαν στη διεύθυνση https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/spring-2024-economic-forecast-gradual-expansion-amid-high-geopolitical-risks_en#:~:text=Activity%20in%20the%20euro%20area,0.8%25%20in%20the%20euro%20area (προσπελάστηκε στις 3.6.2024), όσον αφορά τον προβλεπόμενο πληθωρισμό στην ΕΕ.

Η Επιτροπή προτείνει ο υπολογισμός να ευθυγραμμιστεί με τον κανονισμό 2023/2832 και το σωρευτικό ποσό να υπολογίζεται σε διάστημα τριών ετών, αντί του τρέχοντος υπολογισμού που γίνεται σε διάστημα τριών οικονομικών ετών.

Διαφάνεια

Για να πληρούν τις απαιτήσεις διαφάνειας, τα κράτη μέλη έχουν επί του παρόντος την επιλογή είτε να καταρτίσουν μητρώο ενισχύσεων ήσσονος σημασίας είτε να λαμβάνουν υπεύθυνη δήλωση από τους δικαιούχους. Ωστόσο, ο έλεγχος καταλληλότητας του 2019 κατέδειξε ότι το σύστημα αυτό δεν είναι ικανοποιητικό και επιδέχεται βελτίωση. Ως εκ τούτου και σύμφωνα με τον πρόσφατα αναθεωρημένο κανονισμό 2023/2831, η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση υποχρεωτικού μητρώου. Αυτό θα ενισχύσει τη διαφάνεια για τους ενδιαφερόμενους και τα κράτη μέλη και θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο για τις εταιρείες που επί του παρόντος εφαρμόζουν κάποιο σύστημα υπεύθυνων δηλώσεων.

3. Εκτίμηση επιπτώσεων

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 αποτέλεσε αντικείμενο εκτίμησης επιπτώσεων το 2019. Το εύρος της τρέχουσας αναθεώρησης περιορίζεται σε τεχνικές προσαρμογές και ειδικότερα στην προσαρμογή των ανώτατων ορίων με βάση τον πληθωρισμό και στην ευθυγράμμιση του κανονισμού με την πρόσφατη τροποποίηση του κανονισμού 2023/2831. Στο πλαίσιο αυτό, δεν απαιτείται εκτίμηση επιπτώσεων.